

Verslag van de bijeenkomst van leeskring De Omslag op 31 mei 2011

Aanwezig: Marné, Ariana, Janny, Gerda, Ria, Thea en Nelleke.
Paulien kwam later.

Besproken werd het boek: "Mevrouw Bentinck" van Hella S. Haasse

Wat iedereen ervan vond:

Marné	Niet boeiend genoeg
Ria	Goed boek, wel moeite de draad steeds op te pakken
Ariana	Mooi, goed leesbaar, heel interessant
Janny	Niet gelezen
Gerda	Interessante geschiedenis, knap geschreven
Thea	Houdt niet van Hella Haasse en heeft het niet met plezier gelezen
Nelleke	Fantastisch, vond het tweede boek mooier

Wil heeft laten weten, hoe zij het vond : Heerlijk boek, maar niet echt een roman
Geeft inzicht in het hofleven en leefregels van die tijd

Mevrouw Bentinck van Hella S. Haasse

Dit boek is uitgegeven in 1990 en bestaat uit *Mevrouw Bentinck* of *Onverenigbaarheid van karakters* (1978) en *De groten der aarde* of *Bentinck tegen Bentinck* (1981)
De boeken hebben dubbele titels, iets wat in de 18^e eeuw gebruikelijk was en het verhaal speelt zich in die tijd af.

Hella Haasse noemde het eerste boek 'een geschiedverhaal' en het tweede 'een ware geschiedenis'. Beide boeken bestaan uit authentieke documenten en briefwisselingen met inleidende en verbindende teksten van de schrijfster. Het zijn niet echt historische romans, maar ook zeker geen wetenschappelijke biografie. Hoofdpersonen zijn Charlotte Sophie von Aldenburg (1715-1800) en Willem Bentinck (1704-1774), een Nederlandse politicus.

Samenvatting eerste boek

Charlotte Sophie von Aldenburg werd op 5 aug. 1715 geboren. Ze was het enige in leven gebleven kind van Anton, graaf van Aldenburg en Wilhelmina Marie, prinses van Hessen Homburg. Wel hadden die een pleegdochter, Lottgen, prinses van Nassau -Siegen. De familie woonden op het slot te Varel, Noord-Duitsland en waren ook nog eigenaar van de heerlijkheid Kniphausen en het kasteel Doorweth bij Arnhem. Charlotte groeide op tot een zelfbewust, eigenzinnig meisje. Ze werd op haar 13^e verliefd op een oudere man, graaf Albrecht Wolfgang zu Schaumburg-Lippe, die later met Lottgen trouwde.
Voor Charlotte werd Willen Bentinck als huwelijkskandidaat gekozen, weliswaar niet van adel maar vermogend, dacht Anton von Aldenburg. Willem drong aan op een huwelijk. Hij was verliefd op Charlotte en ook hij dacht dat de familie zeer vermogend was. Charlotte mocht hem niet, maar stemde toe in een huwelijk omwille van haar ouders. Op 1 juni 1733 trouwden ze, gingen in Den Haag wonen waar Charlotte zich ongelukkig en onrustig voelde,

Dit werd nog erger na de geboorte van haar zoon, Antoine. Ze deed er alles aan om bij Albrecht Wolfgang te zijn op wie ze nog steeds verliefd was. Eind december 1737 beviel ze van een tweede kind en ze hoopte, dat haar minnaar de vader was van die zoon. Willem wist nog niets van haar verhouding. In 1738 overleed de vader van Charlotte. De slechte financiële situatie van beide families werd nu duidelijk en bij Charlotte leken alle remmen los te gaan. Zogenaamd om te kuren vertrok ze naar het slot van Albrecht in Bückeburg en hield haar verhouding niet langer verborgen. Toen ze weer zwanger was, vroeg ze om een echtscheiding, ging in Varel wonen en bracht haar kind bij een min onder. Ze leefde duur en losbandig en beviel in 1745 van een vierde zoon. In 1748 stierf Albrecht Wolfgang zonder zijn kinderen erkend te hebben. Zijn familiebezit was door zijn verkwistend leven geruïneerd en ook Charlotte had zeer grote financiële problemen met Willem, omdat ze de opbrengsten van haar landgoederen af moest staan aan hem, maar dit weigerde. Ze reisde in 1749 naar Berlijn om bescherming te vragen van Koning Frederik II. Ze zou nooit meer naar Varel terugkeren.

In 1761 ging ze naar Den Haag om haar twee oudste kinderen te zien, maar Bentinck zorgde ervoor dat ze de stad moest verlaten.

Samenvatting tweede boek

Deel 1 Willem Bentinck 1740- 1761

Willem dacht dat hij van zijn geldzorgen verlost was toen hij met Charlotte trouwde, maar na de dood van zijn schoonvader waren er grote schulden. Charlotte, intussen gescheiden van Willem, kwam haar financiële verplichtingen niet na en maakte zelfs grotere schulden. Hij maakte zich zorgen over de erfenis van zijn kinderen en zijn goede naam, die zeer belangrijk was voor zijn politieke carrière.

De Nedelandse regenten hadden geen moeite met de toenemende macht van Frankrijk, maar Willem was Engelsgezind en had goede connecties met de familie Oranje –Nassau. Willem Bentinck zorgde voor een “omwenteling” en Willem IV, stadhouder van Friesland werd stadhouder van alle gewesten. Hiervoor was wel buitenlandse steun nodig en Bentinck reisde naar Wenen.

Willem hoopte ook met Oostenrijkse keizerlijke steun zijn financiële problemen met Charlotte op te lossen. Hij werd in het gelijk gesteld door het keizerlijke gerechtshof en door de koning van Denemarken. Maar Charlotte gaf zich niet gewonnen.

Deel2 Charlotte Sophie Bentinck-von Aldenburg 1750-1761

Charlotte was op de hoogte van Willems reis naar Wenen. Daarom vertrok ze in 1750 naar Berlijn om hulp te vragen aan Frederik II, die haar in het begin inderdaad steunde. Ze raakte bevriend met Voltaire en beleefde een interessante tijd in Berlijn. Door haar vergaande bemoeienissen en eigengereidheid raakte ze uit de gratie. Ze moest een schikking tekenen ten gunste van Willem. Charlotte vertrok met haar buitenechtelijke zoontjes naar Leipzig en daarna in haar eentje naar Wenen om die schikking aan te vechten. Ook in Wenen wist Charlotte tot de hoogste kringen door te dringen, ze ging om met keizerin Maria Theresia en graaf Kaunitz. Ze raakte uit de gratie, omdat ze het dure hofleven niet vol kon houden. De landgoederen bleven van Willem Bentinck. In 1761 vertrok ze uit Wenen.

Deel 3 en 4

Charlotte Sophie nam haar intrek in het verwaarloosde kasteel Jever van een ver familielid. Ze reide via Den Haag, waar ze haar oudste zonen wilde zien, maar ze moest de stad onmiddellijk verlaten. Ze realiseerde zich dat ze geen bezittingen meer had en alleen was.

Hella S. Haasse (korte biografie)

Helene Serafia Haasse (Batavia 2 februari 1918) is een van de eerste Nederlandse schrijvers die in het buitenland bekend werden. Zij behoort tot de meest gelezen Nederlandse schrijvers in het buitenland en zij is nog steeds actief.

Hella Haasse groeide wisselend op in Nederland-Indië en Nederland. Haar middelbare school doorliep ze in Soerabaja en daarna ging ze Scandinavische talen studeren in Nederland. In 1941 stopte ze en ging naar de toneelschool. Ze trouwde in 1944 met Jan van Lelyveld en kreeg drie dochters. In 1981 verhuisde ze met man naar Frankrijk en sinds 1990 wonen ze weer in Amsterdam.

Hella Haasse brak door met de novelle Oeroeg, die werd bekroond en het boekenweekgeschenk was in 1948. Ze schreef meer romans over Indië o.a. Heren van de thee en een aantal historische romans o.a. Het woud der verwachting, waarvoor ze ook buitenlandse prijzen kreeg.

Hella Haasse heeft een omvangrijk oeuvre en won vele prijzen.

Sinds 5 februari 2008 heeft ze een eigen virtueel museum en dat is vrij toegankelijk.

www.hellahaassemuseum.nl

Titels en Thema's

De titel "Mevrouw Bentinck of Onverenigbaarheid van karakter" slaat op de tegengestelde karakters van Charlotte en Willem, maar ook op de tegenstelling in Charlotte. Was zij een verwerende, onmogelijke vrouw of had ze de moed haar eigen weg te gaan.

De titel "De groten der aarde of Bentinck tegen Bentinck" slaat op de mensen die in die tijd een rol speelden in de geschiedenis van Europa en met wie Charlotte omging. Door de strijd om de landgoederen en het geld staan Willem Bentinck en Charlotte Bentinck tegenover elkaar.

Het motto in het boek is : les morts sont vivants . Door al die brieven en documenten zijn de doden inderdaad nog levend.

Thema's zijn: Adel en hofleven in de 18^e eeuw, huwelijksproblematiek en vrouwenemancipatie

Nelleke